T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/369
KARAR NO : 2025/30
KARAR TR : 07/01/2025

ÖZET: Davacılar ile davalı Büyükşehir Belediyesi arasında davacılara ait taşınmazın imar planında yer alan 12 numaralı plan notuna dayanılarak bedelsiz kamuya terkini sonrasında, söz konusu notun mahkeme kararıyla iptali nedeniyle oluşan ve imar uygulamasına dayanılarak açılan maddi zararın tahsili istemli davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1- B. G.
2-F. K.
3- Y. G.
Vekili : Av. Ö. F. D.
Davalı : Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. B. Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkilleriF. K. ve Y. G.'ın murisi olan H. Y.'ın 67/74837 hisse oranıyla 67 m2, müvekkili B. G.'in ise 64/74837 hisse oranıyla 64m2 hissedarı oldukları Çankaya ilçesi, Şehit Cengiz Karaca Mahallesinde kain *** ada, *** parsel sayılı taşınmazın, Çankaya Tapu Müdürlüğünün (Ankara 5. Bölge Tapu Müdürlüğünün) 10353 yevmiye numaralı ve 28/10/1998 tarihli işlemi ile davalı Ankara Büyükşehir Belediyesine bedelsiz olarak devredildiğini, devir işleminin Ankara Büyükşehir Belediye Encümeninin 81154 nolu parselasyon planı ile planın dayanağı uygulama nazım imar planındaki *"tüm konut alanlarında parselasyon planıyla çıkacak kamulaştırma miktarının bedelsiz terk edilmesi halinde inşaat yoğunluğunun arttırılmasına ilişkin 12 nolu plan notuna"* dayalı olarak yapıldığını, ancak 12 nolu plan notunun Ankara 17. İdare Mahkemesinin 11/06/2014 tarihli ve E.2013/1156, K.2014/706 sayılı kararı ile iptal edildiğini, bedelsiz terkin işleminin iptal kararı ile dayanaktan yoksun hale geldiğini, yolsuz tescil durumu vuku bulduğunu, bu haliyle söz konusu taşınmazdaki müvekkillerin payına düşen bedelin davalı idareden tahsilini isteme gerekliliğinin hasıl olduğunu, nitekim dava konusu *** parsel sayılı taşınmazın 07/04/2011 tarihli imar neticesinde pasife alındığını, Çankaya ilçesi, Şehit Cengiz Karaca Mahallesi *** ada, *** parsel olmak üzere ikiye ayrıldığını, hali hazırda *** ada, *** parsel numarasını alan taşınmazların davalı Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından park alanı (yeşil alan) olarak kullanıldığını, söz konusu taşınmazlarda, davalı idare tarafından Dikmen Vadisi Rekreasyon Alanı Yapım İşi kapsamında fiilen el atma olgusunun gerçekleştiğini, kamulaştırmasız el atma halinde fiilen el atılan taşınmazdan yararlanılması ve mülkiyet hakkının verdiği yetkilerin kullanılmasının engellendiğini, müvekkillerin hissesinin bulunduğu dava konusu taşınmaz üzerinde davalı idarelerce yapı yapılması suretiyle müvekkillerinin mülkiyet hakkının kısıtlandığını, kamulaştırmasız el atma karşılığında idarece bir ödeme veya arsa tahsisi yapılmadığını belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik müvekkillerin her biri adına ayrı ayrı 1.000 TL olmak üzere toplamda 3.000 TL bedelin dava tarihinden itibaren işleyecek kamu alacaklarına uygulanacak

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden VBUczvQ - /ARQhTc - XGa4GrV - M727xs= ile erişebilirsin

en yüksek faiziyle birlikte davalı idareden alınarak müvekkillere verilmesi istemiyle adli yargı yerinde maddi tazminat davası açmıştır.

2. Davalı vekili, süresinde sunduğu cevap dilekçesinde imar uygulamalarından dolayı oluşan uyuşmazlığın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğini ileri sürerek görev itirazında bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesi 25/03/2024 tarih ve E.2023/778 sayılı kararı** ile, davalı Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığının yargı yoluna ilişkin görev itirazının reddine karar vermiştir.

4. Davalı vekili tarafından, süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyasının örneği ile birlikte Danıştay Başsavcılığına gönderilmiştir.

B. Olumlu Görev Uyuşmazlığı Çıkarılmasına İlişkin Danıştay Başsavcılığı Talebi

5. Danıştay Başsavcısı, *"idârece kamu gücü kullanılmak suretiyle, tek yanlı irade açıklamasına dayalı olarak yapılan imar uygulama işlemleri sonucunda uğranılan zararın tazminine ilişkin bulunan"* davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin (1-b) işaretli bendinde yer alan *"idarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları"* kapsamında idari yargı merciince çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 10. maddesi uyarınca olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına karar vererek, dosyayı Uyuşmazlık Mahkemesine göndermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...İçtihat ve öğretide, kamu idârelerinin, kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler, "idârî işlem"; herhangi bir idârî işleme dayalı olmaksızın gerçekleştirdikleri maddî faaliyetleri ve görevleriyle ilgili hareketsizlikleri "idârî eylem" olarak tanımlanmaktadır.*
>
> *İdârenin, imar mevzuatı uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettiği, genel ve düzenleyici imar planları ile bu planlara dayanılarak tesis edilen parselasyon, kamulaştırma, ruhsat gibi bireysel işlemler idârî işlem niteliği taşımakta olup, idârî işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idârî yargı merciilerince çözümlenmesi gerekmektedir.*
>
> *Dosyanın incelenmesinden; Ankara İli, Çankaya İlçesi, Şehit Cengiz Karaca Mahallesi, *** ada, *** parsel sayılı dâvâcıların murislerinin hissedar olduğu 74837m2 büyüklüğündeki taşınmazda 64 ve 67 m2 hisseye sâhip oldukları, Dikmen Doğu Yakası 1/1000 ölçekli uygulama imar planı ve 1/5000 ölçekli nâzım imar planındaki "tüm konut alanlarında parselasyon planıyla çıkacak kamulaştırma miktârının bedelsiz terk edilmesi hâlinde inşaat yoğunluğunun artırılmasına" ilişkin 12 nolu plan notuna dayanılarak dâvâcıların *** ada, *** parsel sayılı taşınmazdaki 64 ve 67 m2' lik hisselerini 28/10/1998 târihli ve 10353 sayılı yevmiye numaralı işlemle kamuya terk ettikleri anlaşılmaktadır.*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden VBUczvQ - /ARQhTc - XGa4GrV - M727xs= ile erişebilirsin

*Dâvâcıların hissedarı oldukları *** ada, *** sayılı parselin düzenleme ortaklık payı alınarak tahsis edildiği, daha sonra yapılan imar uygulaması ile dâvâlı idârece fiilen el atıldığı ve bedelsiz terk işlemlerinden sonra bu işlemlerin dayanağı 12 numaralı plan notunun yargı kararıyla iptal edilmesi üzerine "yolsuz tescil " durumunun ortaya çıktığı ileri sürülerek dâvâ açıldığı ve ıslah imar planı uyarınca yapılan kesintiden sonra oluşan taşınmazın bir kısmının imar planında "park" kalması nedeniyle taşınmaza fiilen el atıldığından bahisle -kamulaştırmasız el atma nedeniyle- uğranıldığı öne sürülen zararın tazmininin talep edildiği anlaşılmakta ise de uyuşmazlığın çözümü idârî işlem niteliğindeki imar uygulamalarının hukûkî denetiminin yapılmasına bağlı olduğundan, dâvâcının bu durumu kamulaştırmasız el atma olarak nitelemesinin görevli yargı kolunun belirlenmesinde bir etkisi söz konusu olamaz.*

Görevli yargı kolu belirlenirken tarafların nitelemesine bağlı kalınmaksızın somut vâkıa ve uygulanacak hukuk kuralı belirlenerek yapılacak nitelemenin esas alınması gerektiğinden, dâvâcının idârî işlemden kaynaklanan zararın tazminini amaçlayan dâvâyı tam yargı dâvâsı yerine kamulaştırmasız el atmadan kaynaklı tazminât dâvâsı olarak nitelemesine itibar edilemez.

Öte yandan, dâvâcılar tarafından her ne kadar dâvâ konusu taşınmaza kamulaştırmasız olarak fiilen el atıldığı ve inşaat yoğunluğunun artırılmasına ilişkin parselasyon planının iptâl edilmiş olması nedeniyle taşınmazın bir kısmının kamuya bedelsiz terk edilmesi işleminin yok hükmünde olduğu iddia edilmekte ise de; kamulaştırmasız el atma; kamu idâresinin kamulaştırma usûlüne riayet etmeden, özel mülkiyete tâbi bir taşınmazı kısmen ya da tamâmen ‘‘fiilî ve bedelsiz’’ olarak uhdesine almasını ifâde ettiğinden özel mülkiyete tâbi taşınmazda kamulaştırmasız el atmaya konu edilen kısımlarda, mâlikin mülkiyet hakkı idâre tarafından hukûka aykırı olarak kısıtlanmakta; kamulaştırmasız el atma dâvâsında da; idârelerin kamulaştırma işlemi yapmaksızın veya kamulaştırma işlemlerini tamamlamaksızın özel mülkiyete tâbi bir taşınmaza fiilen ve sürekli olarak el koymasına veya üzerine bir tesis yapmasına ya da imar planlarında taşınmazı kamu yararına tahsis etmesi neticesinde mülkiyet hakkının kullanılmasının engellenmesi söz konusu olmaktadır,

Dâvâcıların hissedar olduğu taşınmazın 64 ve 67m2'lik kısmında inşaat yoğunluğunun artırılmasına karşılık olarak anılan kısımların tapuda ferağ suretiyle kamuya bedelsiz terk edildiği, buna göre bu ferağla birlikte 64 ve 67 m2'lik kısımlarda dâvâcıların mülkiyet hakkının kalmadığı, parselasyon planının yargı kararıyla iptâlinin de tapuda ferağ işlemini bertaraf etmediği ve bu işlemin yok hükmünde sayılmasının mümkün olmadığı, yolsuz tescil veya başkaca tapu iptâlini gerektiren sebebin ileri sürülmesi halinde bunun ancak tapu iptâli ve tescili dâvâsında incelenebileceği, dolayısıyla dâvâ târihinde dâvâcının özel mülkiyetinde bulunmayan taşınmaza ilişkin olarak kamulaştırmasız el atmadan söz edilemeyeceği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, idârece kamu gücü kullanılmak suretiyle, tek yanlı irade açıklamasına dayalı olarak yapılan imar uygulama işlemleri sonucunda uğranılan zararın tazminine ilişkin bulunan dâvânın, 2577 sayılı İdârî Yargılama Usûlü Kanûnunun 2. maddesinin (1-b) işaretli bendinde yer alan "idarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı dâvâları" kapsamında idârî yargı merciince çözümlenmesi gerekmekte olup, Yargıtay İçtihatları Birleştirme Kurulunun E:1956/1, K:1956/6 ve E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararlarında tanımlanan anlamda kamulaştırmasız el atma olarak nitelenebilecek bir olgunun mevcut olmaması nedeniyle adlî yargının görev alanına giren bir uyuşmazlıktan söz edilemeyeceği açıktır..."

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir .

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden VBUczvQ - /ARQhTc - XGa4GrV - M727xs= ile erişebilirsin

III. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCESİ

7. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca, 2247 sayılı Kanun'un 13. maddesine göre yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

> *"...Somut olayda, davacılar her ne kadar dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız fiilen el atıldığını ve bunun temelinde de inşaat yoğunluğunun artırılmasına ilişkin parselasyon planının iptal edilmiş olması nedeniyle taşınmazın bir kısmının kamuya bedelsiz terk edilmesi işleminin yolsuz tescil hâline geldiğini iddia etmiş iseler de; bu iddianın ancak tapu iptali ve tescili davasıyla ileri sürülmesinin mümkün olduğu, dava tarihinde davacıların mülkiyetinde bulunmayan taşınmaza ilişkin olarak kamulaştırmasız el atmadan söz edilemeyeceği anlaşılmaktadır.*
>
> *Kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütülmesi sırasında kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler idari işlem olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre, idarelerin 319*** sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici imar planları, kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri, bu projeler uyarınca tesis edilen imar uygulamaları, konut tahsisi ve satışı, kamulaştırma, arsa payı tahsisi gibi bireysel işlemler, idari işlem niteliği taşımaktadır.*
>
> *Bu durumda, davacılar ile davalı idare arasında inşaat yoğunluğunun artırılmasına karşılık taşınmazın bir kısmının bedelsiz kamuya terk edildiği ve davalıca bu anlaşmaya uygun parselasyon planı hazırlanmış olmasına rağmen bu planın yargı kararıyla iptali üzerine uygulamadan kaldırıldığı anlaşılmakla, uyuşmazlığın davalı idarenin yetkili organının kamu gücünü kullanarak, resen ve tek taraflı olarak tesis ettiği işlem nedeniyle davanın 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.*
>
> *Uyuşmazlık Mahkemesinin, 19.06.2023 tarihli ve 2022/645 E., 2023/457 K. sayılı kararında da benzer hususlar vurgulanmıştır..."*

III. İLGİLİ HUKUK

8. 319*** sayılı İmar Kanunu'nun; *"Planların hazırlanması ve yürürlüğe konulması"* başlıklı 8. maddesinin somut uyuşmazlıkla ilgili kısımları şöyledir:

> *" Planların hazırlanmasında ve yürürlüğe konulmasında aşağıda belirtilen esaslara uyulur.*
>
> *a) Bölge planları; sosyo - ekonomik gelişme eğilimlerini, yerleşmelerin gelişme potansiyelini, sektörel hedefleri, faaliyetlerin ve alt yapıların dağılımını belirlemek üzere hazırlanacak bölge planlarını, gerekli gördüğü hallerde Devlet Planlama Teşkilatı yapar veya yaptırır.*
>
> *b) İmar Planları; Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planından meydana gelir. Mevcut ise bölge planı ve çevre düzeni plan kararlarına uygunluğu sağlanarak, belediye sınırları içinde kalan yerlerin nazım ve uygulama imar planları ilgili belediyelerce yapılır veya yaptırılır. Belediye meclisince onaylanarak yürürlüğe girer. Bu planlar onay tarihinden itibaren belediye başkanlığınca tespit edilen ilan yerlerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir.Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. Belediye başkanlığınca belediye meclisine gönderilen itirazlar ve planları belediye meclisi onbeş gün içinde inceleyerek kesin karara bağlar.*
>
> *Belediye ve mücavir alan dışında kalan yerlerde yapılacak planlar valilik veya ilgilisince yapılır veya yaptırılır. Valilikçe uygun görüldüğü takdirde onaylanarak yürürlüğe girer. (Yeniden düzenleme üçüncü cümle: 12/7/2013-6495/73 md.) Onay tarihinden itibaren valilikçe tespit edilen ilan yerinde ve ilgili idarelerin internet sayfalarında bir ay*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden VBUczvQ - /ARQhTc - XGa4GrV - M727xs= ile erişebilirsin

süreyle eş zamanlı olarak ilan edilir. Bir aylık ilan süresi içinde planlara itiraz edilebilir. İtirazlar valiliğe yapılır, valilik itirazları ve planları onbeş gün içerisinde inceleyerek kesin karara bağlar.

(Ek paragraf:14/2/2020-7221/6 md.) İmar planları ve bu planlardaki değişikliklerin nerede askıya çıktığına dair bilgilendirme ilanı, askı süresi ile eş zamanlı olarak ilgili muhtarlıkların panosunda duyurulur. Ayrıca plan değişikliği hakkında, değişikliğe konu alanda görülebilir bir şekilde en az 2 adet tabela ile 30 gün süreyle bilgilendirme yapılır.

(Ek paragraf:14/2/2020-7221/6 md.) Kentsel tasarım projeleri uygulama imar planlarıyla birlikte hazırlanabilir. Bu kentsel tasarım projelerinin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Onaylanmış planlarda yapılacak değişiklikler de yukarıdaki usullere tabidir.

Kesinleşen imar planlarının bir kopyası, Bakanlıkça oluşturulan elektronik ortamdaki Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Altyapısı üzerinden, ilgili idaresi tarafından, arşivlenmek üzere Bakanlığa gönderilir.

İmar planları alenidir. Bu aleniyeti sağlamak ilgili idarelerin görevidir. Belediye Başkanlığı ve mülki amirlikler, imar planının tamamını veya bir kısmını kopyalar veya kitapçıklar haline getirip çoğaltarak tespit edilecek ücret karşılığında isteyenlere verir.

(Ek paragraf:14/2/2020-7221/6 md.) Kesinleşen imar planları veya parselasyon planlarına karşı kesinleşme tarihinden itibaren her halde beş yıl içinde dava açılabilir.

(...)"

9. 319*** sayılı Kanun'un *"İfraz ve tevhid"* başlıklı 15. maddesi şöyledir:

"(Değişik fıkra:4/7/2019-7181/8 md.) İmar planı bulunan alanlarda, uygulama imar planına uygun olarak öncelikle parselasyon planının yapılması esastır.

(Değişik fıkra:4/7/2019-7181/8 md.) İmar planı bulunan alanlarda, ifraz ve tevhit işlemleri, parselasyon planı tescil edilmiş alanlarda yapılabilir.

(Ek fıkra:4/7/2019-7181/8 md.) Parselasyon planı tescil edilmiş yerlerde yapılacak ifraz veya tevhidin imar planlarına ve imar mevzuatına uygun olması şarttır.

(Ek fıkra:4/7/2019-7181/8 md.) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununda belirtilen merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin yetkisi içindeki kamu yatırımlarında veya kamu mülkiyetine ait alanlarda, parselasyon planının tatbiki mümkün olmayan meskûn alanlar ile koruma amaçlı imar planı bulunan alanlarda ve büyük bir kısmı uygulama imar planına uygun şekilde oluşan imar adalarının geri kalan kısımlarında bu maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan hükümlerde belirtilen şartlar aranmaz.

(Ek fıkra:4/7/2019-7181/8 md.) Mevcut hâliyle yapılaşmaya elverişli olmayan imar parsellerinde; maliklerden birinin talebi üzerine veya doğrudan, parsel maliklerine kendi aralarında anlaşmaları için yapacağı tebliğden itibaren üç ay içerisinde maliklerce anlaşma sağlanamaması hâlinde, resen tevhit ve fiilî duruma göre ifraz yoluyla işlem yapmaya ilgili idare yetkilidir.

İmar planlarında parsel cepheleri tayin edilmeyen yerlerde yapılacak ifrazların, asgari cephe genişlikleri ve büyüklükleri yönetmelikte belirtilen esaslara göre tespit edilir.

İmar planı dışında kalan alanlarda yönetmeliklerinde tayin edilecek miktarlardan küçük ifrazlara izin verilmez."

10. 3194 sayılı Kanun'un *"Parselasyon planlarının hazırlanması ve tescili"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"İmar planlarına göre parselasyon planları yapılıp, belediye ve mücavir alan içinde belediye encümeni, dışında ise il idare kurulunun onayından sonra yürürlüğe girer. Bu planlar bir ay müddetle ilgili idarede asılır. Ayrıca mutat vasıtalarla duyurulur. Bu

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden VBUczvQ - /ARQhTc - XGa4GrV - M727xs= ile erişebilirsin

sürenin sonunda kesinleşir. Tashih edilecek planlar hakkında da bu hüküm uygulanır.

Kesinleşen parselasyon planları tescil edilmek üzere tapu dairesine gönderilir. Bu daireler ilgililerin muvafakatı aranmaksızın, sicilleri planlara göre re'sen tanzim ve tesis ederler.

Bir parsel üzerinde birden fazla bina ve tesislerin yapımı gerektiğinde (Kooperatif evleri, siteler, toplu konut inşatı gibi) imar parselasyon planları ifraza gerek kalmadan bu ihtiyacı karşılayacak şekilde düzenlenir veya değiştirilir ve burada, talep halinde, Kat Mülkiyeti Kanunu hükümleri uygulanır."

11. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun *"İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı:"* başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

...

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/01/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, davalı vekilinin, anılan Kanun'un 10/2. maddesinde öngörülen yönteme uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Danıştay Başsavcısınca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, davacıların hissedarı olduğu 64 m2 ve 67 m2 alanın içinde bulunduğu Ankara ili, Çankaya ilçesi, Şehit Cengiz Karaca Mahallesinde bulunan *** ada, *** parsel sayılı taşınmazın, Çankaya Tapu Müdürlüğü tarafından Ankara Büyükşehir Belediye Encümeninin 81154 nolu parselasyon planı ile planın dayanağı nazım imar planındaki 12 nolu plan notuna dayalı olarak davalı Ankara Büyükşehir Belediyesine bedelsiz olarak devredildiği, devir işleminin dayanağı 12 nolu plan notunun Ankara 17. İdare Mahkemesi kararı ile iptal edildiği, söz konusu bedelsiz terkin işleminin dayanaktan yoksun hale geldiği, yolsuz tescil durumu vuku bulduğu, *** parsel sayılı taşınmazın 07/04/2011 tarihli imar neticesinde *** parsel olmak üzere ikiye ayrıldığı, hali hazırda bu taşınmazların davalı Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından park alanı (yeşil alan) olarak kullanıldığı, söz konusu taşınmazlara davalı idare tarafından Dikmen Vadisi Rekreasyon Alanı Yapım İşi

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden VBUczvQ - /ARQhTc - XGa4GrV - M727xs= ile erişebilirsin

kapsamında fiilen el atıldığından bahisle kamulaştırmasız el atma karşılığı maddi zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

15. Davacılar tarafından her ne kadar dava konusu taşınmaza kamulaştırmasız fiilen el atıldığı, bu el atmanın imar planında yer alan 12 numaralı plan notuna dayandığı, ancak bu notun mahkeme kararı ile iptal edildiği, bu nedenle söz konusu bedelsiz terkin işleminin dayanaktan yoksun hale geldiği, yolsuz tescil durumunun vuku bulduğu iddia edilmekte ise de; bu hususun takdiri ve değerlendirmesi mahkemesine ait olmak üzere, yargı yolu bakımından görevli mahkemenin tespitinde Uyuşmazlık Mahkemesince bu yönde bir değerlendirme yapılması elzemdir. Zira, bu iddia sabit kabul edilecek olursa, kamulaştırmasız el atma uyuşmazlıklarına ilişkin bir hukuki değerlendirme yapılması icap edecek ve diğer ihtimale göre de farklı bir sonuca varılması kuvvetle muhtemel olacaktır.

16. Kamulaştırmasız el atma kavramı; kamu idaresinin kamulaştırma usulüne riayet etmeden, özel mülkiyete tabi bir taşınmazı kısmen ya da tamamen *‘‘fiili ve bedelsiz’’* olarak uhdesine almasıdır. Özel mülkiyete konu taşınmazda kamulaştırmasız el atmaya konu edilen kısımlarda, malikin mülkiyet hakkı idare tarafından hukuka aykırı olarak kısıtlanmaktadır.

17. Kamulaştırmasız el atma davasının tanımı da; idarelerin kamulaştırma işlemi yapmaksızın veya kamulaştırma işlemlerini tamamlamaksızın özel mülkiyete tabi bir taşınmaza fiilen ve sürekli olarak el koymasına veya üzerine bir tesis yapmasına ya da imar planlarında taşınmazı kamu yararına tahsis etmesi neticesinde mülkiyet hakkının kullanılmasına engel olması olarak ifade edilmiştir. Diğer bir tanım ise, idarenin özel mülkiyete tabi bir taşınmaza hukuka aykırı olarak el koymasıdır.

18. Somut olayda, davacıların hissedarı olduğu taşınmazın 64 ve 67m2'lik kısmında inşaat yoğunluğunun artırılmasına karşılık olarak anılan kısımların tapuda ferağ suretiyle kamuya bedelsiz terk edildiği, buna göre bu ferağla birlikte 64 ve 67 m2'lik kısımlarda davacıların mülkiyet hakkının kalmadığı, parselasyon planının yargı kararıyla iptâlinin de tapuda ferağ işlemini bertaraf etmediği ve bu işlemin yok hükmünde sayılmasının mümkün olmadığı, yolsuz tescil veya başkaca tapu iptalini gerektiren sebebin ileri sürülmesi halinde bunun ancak tapu iptali ve tescili davasında incelenebileceği, dolayısıyla dava tarihinde davacının özel mülkiyetinde bulunmayan taşınmaza ilişkin olarak kamulaştırmasız el atmadan söz edilemeyeceği anlaşılmaktadır.

19. Kamu idarelerinin, kamu hizmetinin yürütümü sırasında, kamu gücü kullanarak tek yanlı irade açıklamalarıyla yapmış oldukları işlemler idari işlem olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre de, idarelerin İmar Kanunu'nun yukarıda anılan 8. maddesi uyarınca tek yanlı irade açıklamaları ile tesis ettikleri, genel ve düzenleyici imar planları, kentsel dönüşüm ve gelişim projeleri, bu projeler uyarınca tesis edilen imar uygulamaları, konut tahsisi ve satışı, kamulaştırma, arsa payı tahsisi gibi bireysel işlemler, idari işlem niteliği taşımaktadır.

20. Bu durumda, davacılar ile davalı idare arasında inşaat yoğunluğunun artırılmasına karşılık taşınmazın bir kısmının bedelsiz kamuya terk edildiği ve davalıca bu anlaşmaya uygun parselasyon planı hazırlanmış olmasına rağmen bu planın yargı kararıyla iptali üzerine uygulamadan kaldırıldığı anlaşılmakla, uyuşmazlığın davalı idarenin yetkili organının kamu gücünü kullanarak, res'en ve tek taraflı olarak tesis ettiği işlem nedeniyle davanın 2577 sayılı Kanun'un 2/1-b maddesinde yer alan idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan zarar görenler tarafından açılan tam yargı davaları kapsamında idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden VBUczvQ - /ARQhTc - XGa4GrV - M727xs= ile erişebilirsin

21. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Danıştay Başsavcısının başvurusunun kabulü ile davalı idarenin yaptığı görev itirazının reddine ilişkin, Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 25/03/2024 tarih ve E.2023/778 sayılı kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Danıştay Başsavcısının BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 25/03/2024 tarih ve E.2023/778 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

07/01/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden VBUczvQ - /ARQhTc - XGa4GrV - M727xs= ile erişebilirsin